

GOSPODINJA IN MATI

LETO 1943

22. DECEMBRA

ŠT. 49

Pravi mir

Pred 1943 leti so zapeli angelci betlehemskega pastirca in vsemu svetu: »Slava Bogu v višinah in na zemlji mir ljudem, ki so dobre volje«.

A zakaj kljub želji nebeških poslanecev še danes ni miru na svetu, vsaj trajnega in pravega ne? Zakaj vedno spet gore ognji maščevanja in se bori posameznik zoper posameznika, narod zoper narod? Zato, ker ne znamo omejiti naših želja ne v nas samih, ne v naših otrocih. Radi pohlepa po bogastvu, slavi, oblasti ali brezdelju in uživanju ubija brat brata, sosed sosedu, narod napada narod, država državo. Kar pomnimo nazaj v stoletja so znova in znova zagrmeli topovi, pokale puške, padale bombe in šrapneli, bodisi v tem ali onem delu sveta, dokler končno ves svet ni zajel en sam strazen, vseuničujoč plamen sedanje vojne.

In vendar si je želela večina naših prednikov, kakor si želi večina sodobnikov trajnega miru. A le peščica jih je med vsemi temi, ki so bili in so zares dobre volje. Dobre volje biti pa pomeni v krščanskem smislu odreči se nespametnemu pohlepu, odreči se maščevalnosti, odreči se zavisti in vsem ugodnostim, zaradi katerih bi trpel naš bližnji. Dobre volje biti, pomeni posnemati Njega, »ki je krotak in ponižen«, ki je ljubil svojega bližnjega, kakor samega sebe. Katoliška cerkev nam že 1943 let govori o tej najkrajši poti za dosego trajnega miru, a ga še vedno nočejo hoditi ne narodi, ne posamezniki. To pa zato, ker ta mir ne pomeni živeti v lenobi, brezdelju in uživanju. ne pomeni držati roke navskriž in kljub temu imeti vsega dovolj, kar si poželijo srce, ampak pomeni neprenehno žrtvovanje samega sebe, neprestano borbo s seboj in je vse kaj drugega kot vojna, kjer se glavni krivci smejejo v ozadju in hočejo žrtev le od drugih, kakor tudi vsak povprečen posameznik želi, da se le njegov bližnji žrtvuje in ne on sam.

Biti zadovoljen z malim, spustiti se v borbo proti vsemu s čimer bi grešili proti ljubezni do bližnjega, vzgojiti otroke tako, da ne bodo iskali »raja« na tem svetu, — ne vsega tega še vedno ne znamo.

In kdor zaničljivo zavrača evangelijski nauk o ljubezni do bližnjega, naj bi se ravnal vsaj po dveh naukih, ki jih uči zdrava človeška pamet kot dvoje poti, po katerih

je mogoče doseči trajen mir. In ta dva nauka sta: »Česar sebi ne želiš, tega tudi drugemu ne stori« in »Kar sam sebi privoščiš, privoščiš tudi drugemu«. Potem ne bo vzroka, da bo kdo započel vojno s svojim sosedom.

Zato ti, ki imaš posest in nečeš, da vpa-
de kdo v tvoj svet in ti ga ugrabi, tudi sam ne smeš gojiti enakih namenov.

In ti, ki ne trpiš lakote in žeje in se toplo in lepo oblačiš, ne pojdi izpred praga siromaka, ki ničesar nima. Nasiti ga, obleči ga ali mu daj možnost, da si s poštenim delom zasluži, kar mu je treba.

Gospodar, ki vpilješ nad krivicami, se pritožuješ nad težo bremen, ki ti jih nalaga tvoj položaj, ali pa si tudi sam pravičen napram svojemu hlapcu, napram svojim otrokom in ženi? Ali jim ne nalagaš prehudih bremen, ali jim daš vsega tega, kar jim po božji in človeški postavi pripada.

Siromak, ki godrnjaš nad trdosrčnimi bogatini, ki nimaš, kamor bi glavo položil, ali si tudi zares porabil vse svoje sposobnosti, da si prislужи človeku dostojno življenje? Ali nisi morda lenaril in pohajkoval, medtem ko je bil prvi marljivejši od tebe. Ali je pravična tvoja zahteva, da skrbi sedaj on za tebe? —

Zakaj se je moral roditi Kristus v revnem hlevcu, ko pa bi se lahko v najsijajnejši palači, na mehkih, svilenih blazinah? Ali ni s tem očitno pokazal, kako omalovaževanja vredno je bogastvo tega sveta in kako visoko ceni delavni stan?

Človek ničesar ne prinese s seboj na svet kakor tudi ničesar ne bo odnesel razen dobrih del. Ali se tedaj splača v teh par letih nabirati si bogastvo zaradi katerega si bodo zanamci v laseh, zaradi katerega bo spet gorje in jok?

In kakšno ceno ima za nas mir, dosežen z grožnjami in silo, dosežen z žrtvami drugih. Tak mir je kakor navidezno ugasel vulkan, čigar vrh miruje, a toliko silneje kipi in vre v njegovih globinah in čaka prilžnosti, da ne novo izbruhne.

Vsak naj začne pri sebi umevati mir, umevati ga v luči ljubezni do bližnjega, v lastnem žrtvovanju in lastnem premagovanju, da ne bodo vsako leto zaman peli samo nekateri: »... in mir na zemlji ljudem, ki so dobre volje«.

Napake perutninarjev-začetnikov

O napakah naših perutninarjev bi se lahko mnogo napisalo, zato navajam nekaj dobrih nasvetov za začetnike.

Prva in najpogostejša napaka je, da začetniki preradi obupajo. Ako imajo najboljše plemenske živali, ako dajejo perutnini najboljšo pičo, če imajo še tako dobro oskrbovane in imajo tudi dobre kurnice, njih napaka je, da od svoje perutnine pričakujejo veliko korist.

Če dobiček ni tak, kakršnega so pričakovali, takoj smatrajo perutninarstvo za nič vredno, čeprav so neuspehu morda sami največkrat vzrok.

Poglejmo sledeči primer: Nekdo si je kar v začetku svoje kokojereje nabavil umetni valilnik; kakšna nesmisel je to, ko imamo vendar najboljše uspehe in najmanj dela z naravno koklo. Ker začetnik nikakor ni vešč tega valilnika, zato ima takoj neuspeh, kar mu vzame veselje in pogum do splošne vzreje perutnine, kritizira in tar na čez vse vprek, nikakor pa ne pomisli, da je največ vsemu sam kriv, ker nima dovolj znanja in ne prakse. Nekemu gospodarju se je pri prvem valenju na umetni valilnik pokvarilo 53, pri drugem valenju 54 jajc. Ali mislite, da mu je to vzelo pogum? Nikakor ne! Hrepenel je vedno le po tem, da se mu enkrat posreči. Obložil je valilnik tretjič in dobil 22 živih piščancev iz 38. jajc. Lahko bi se jih bilo izvalilo še več, če bi ne bil tako radoveden, in četrtič od 29 jajc je dobil 27 piščancev. Vsaka šola nekaj stane, tako je tudi tega gospodarja prvo, drugo in tretje valenje precej stalo — vendar je pa vztrajal in si s tem pridobil lepe uspehe in znanje. Torej noben perutninar ne sme zgubiti vztrajnosti.

Druga splošna napaka začetnikov je, da v prevelikem obsegu prično z rejo. V to nas največkrat zapelje misel, da je dobiček, ki pride v malem obratu, premajhen, zato se splača več kokoši rediti. To je popolnoma napačno mnenje ni ravno vsled tega je največ perutninarjev nezadovoljnih. Pomnimo: kjer se redi malo perutnine, se na vsako žival obrača več pozornosti in skrbi, kakor jih je velika množina. Z opazovanjem posameznosti se pride do lepih uspehov pri perutninarstvu. To pa zmoremo le pri reji z malo živalmi. Prav resničen je izrek, da je perutninarstvo opravilo, kjer odločajo malenkosti. Zato svetujem začetni prav z malim, zlasti če manjka vaje in časa. Saj pozneje, ko vidimo, da vsa reja napreduje, lahko obrat povečamo v kolikor hočemo. Tretja velika napaka obstoji v tem, da se

premalo skrbi za pravilno prehrano perutnine. Veliko začetnikov zaide na napačno pot, ker preveč skrbno računajo. S pravo pičo se pri perutnini lahko veliko doseže, z nepravilno pa tudi veliko zagreši. Dalje je treba v dosego uspehov imeti pravilno napravljene kurnice. Na vsak način morajo kurnice ustrezati vsem zdravstvenim zahtevam. Ni potrebno, da napravimo velike in drage kurnice. Kure nikakor niso rađe v krasnih hlevih, ki so bolj za oči, kakor za perutnino. Delo pri napravi kurnikov je drago, zato je treba tukaj pravilno varčevati. Kurnik mora biti tako napravljen, da ustreza gospodinji in perutnini; mora se lahko snaziti, biti mora dovolj velik, potem bo vsem zadovoljiv. Glavno je tudi to, da ima vse naprave pravilnega zračenja. O napravah kurnic se bomo bolj natančno seznanili še pozneje.

Poleg dobre piče in zdravih kurnic je treba perutnini skrbeti tudi za čisto vodo. Voda se mora vsak dan obnoviti, v poletnem času in je treba tudi popoldne premesti s svežo.

Začetnik mnogokrat tudi premišljuje in poizveduje, katero pasmo bi uvedel na svojem dvorišču. Kljub vsemu posvetovanju le ne najde prave kokoši za svoje gospodarstvo, ker vse preveč izbira, nazadnje pa izbere le najslabše. Katera kokoš naj se uvede na našem dvorišču. Odgovor je prav enostaven in sicer: pri nas naj se vseposod uvede samo domača »štajerska kokoš«. Ta je za naše kraje in razmere najboljša. Nakakor ni pravilno, da po naših kmečkih dvoriščih ni nič enotnega. Ako imaš priliko, da etopiš na kmečko dvorišče, najdeš na devetih dvoriščih od desetih razne barve, velikost in napake kokoši. Po dve kokoši nista enaki. Največkrat najdemo, kakor je bilo že povedano, po kmečkih domovih raznobarvne kokoši z različnimi nedostatkami. Tako ne gre, draga gospodinja! Vse, kar vidiš pri sosedu, ni dobro. Pozanimaj in posvetuj se pri strokovnjakih, potem boš imela korista tudi od perutnine, ter ne boš več govorila, da se kurjereja ne izplača. Ako si človek nabavi kokoši in jim vsak dan enkrat, dvakrat vrže nekaj zrnja in še vodo premenja pa že misli, da je s tem vse delo opravljeno, seveda ne more trditi, da ima korist. To je vse premalo za naše kokoške. Niti cvetlica ne uspeva, če jo pustimo v nemari. Boljše je, da se ne lotimo ničesar, ako mislimo le na polovičarstvo. Tu pa tam vidimo lepo pasmo kokoši, loti se nas veselje in že začenmo tudi sami rediti iste kokoši. Pomnimo prav dobro, »vsako opravilo zahteva znanja in pred vsem veselje do dela. celega človeka ne polovičarstva«. Prav iz tega

razloga je potrebno, da ima gospodinja vsaj neprimativnejše pojme o reji kokoši. Zato naj vsaka prav pridno prebira strokovne knjige, revije, razne članke po časopisih, da si pridobi znanje, ki je potrebno pri vsaki panogi kmetijstva.

Kokoši, ki jedo jajca

Prav mnogokrat gospodinja tožijo, da jim kokoši jedo jajca. Rade bi vedele za vzrok, zato se tudi o tem malo pogovorimo. Da kokoši jedo sveža jajca, je največkrat razvada, ki ima različne vzroke. Marsikdo misli, da kokošim primanjkuje apna, ki ga rabijo za tvorbo jajčne lupine. To domnevanje ni prav verjetno, zlasti pri reji kokoši na deželi, kjer se živali dovolj gibljejo na prostem ter si same iščejo potrebnega apna. To domnevanje bi bilo kvečjemu verjetno le pri reji v ograjenem prostoru. V zaprtem prostoru je priporočljivo dajati kokošim zdrobljenih kosti, ki jim primešamo malo zdrobljene krede in klajnega apna.

Mnogokrat je vzrok, da kokoši jedo jajca tudi ta, če dajemo kokošim neposušene in nezdroljene jajčne lupine, ker s tem pridejo na okus jajca, kateri jim prija, zato

vsako zneseno jajce naključje in pojedó. Zato gospodinja ne delaj tega, da bi sveže jajčne lupine metala kokošim. Slaba gnezda, kjer se jajca večkrat stro, so tudi lahko vzrok, da kokoši jedo jajca. Nemirne, bojazljive in z mrčesom okužene kokle lahko pobijejo nekaj nasajenih jajc in se tako navadijo jesti jajca.

So tudi kokoši, ki ne jedó samo svojih jajc, marveč druge kokoši napade iz gnezda, da čim preje pridejo do jajca.

Najbolje sredstvo, da se kokošim prepreči ta razvada, so se izkazala temna gnezda in polaganje votlega jajca iz porcelana, kamor se vlije žličko žveplenega ogljika. Luknjico v jajcu se z mavcem dobro zadela in če kokoši tako jajce kljuje, ji kmalu žvepleni ogljik zasmrdi in preneha jesti jajca. Tu pa tam se sliši, da takim kokošim, ki jedó jajca, porežejo špico gornjega kljuna, kar pa ni priporočljivo in ne pomaga prav nič.

Zapomni si draga gospodinja, da v splošnem velja pravilo, če kokoši jedó jajca, niso porabne ne za kokljo ne za nesenje jajc, temveč je zanje najboljša zdravilo nož in nič drugega, ker so se vsa do sedaj priporočena sredstva izkazala kot neuspešna.

Kako se iznebimo nekaterih zimskih neprilik

Kdo ne pozna številnih malenkostnih domačih neprilik, ki čestokrat povzročajo toliko nevolje! Pogostokrat so prav najbolj malenkostne tiste, ki postanejo največji kamen spotike. Janezkove raztrgane hlače, madeži od črnila na Majdnem predpasniku, razbit krožnik, poginulo pišče, vse te malenkosti nas včasih bolj bolijo — čeprav je ta bolečina le hipna — kakor veliki križi, ki nas vedno spremljajo v življenju.

Pozimi je teh neprilik še več. Vse gospodinj trdijo, da bo takoj spet deževalo, kakor hitro so osnažile šipe. Prav gotovo je zelo neprijetno, če dobijo šipe, potem ko smo jih skrbno osnažile, grde proge. Pozimi tega skoraj ni mogoče preprečiti, posebno če je v sobi toplo. Naj se torej znova lotimo snaženja? Nikakor ne! Vzamemo samo mešanico glicerina in špirta ter zdrgnemo z njo steklo, ki bo takoj postalo čisto. Zdej se vlaga ne bo več tako kmalu začela nabirati, ker maščoba to preprečuje. S tem je velika neprilika odstranjena.

Vrtno se domov premraženi in zaradi tega slabe volje. Komaj se vsedemo s kakim delom v svetel kotiček ob oknu, že začutimo kako vleče od okna in prisiljeni smo,

da se odstranimo. Če približamo roko k oknu, čutimo, kako prodira mráz skozi okno skozi nevidne špranje. Iz ostankov blaga naredimo dolge »klobase« ki jih z majhnimi žeblički pribijemo na špranje. Vendar pa včasih tudi to ne pomaga dovolj, ker je pod v sobi mrzel. Morda je pod njo klet ali nezakurjen prostor. Tudi preproga ne pomaga mnogo. V tem primeru si pomagamo na ta način, da podložimo preprogo s časopisnim papirjem. Tako se nam ne bo treba več bati, da bi nas zeblo v noge.

Če v sobi kurimo peč, postane zrak tako zelo suh, da nas kar sili kašelj. Tudi v tem primeru se da prav lahko pomagati. Treba je samo, da postavimo na peč posodo z vodo in kmalu zrak ne bo več tako suh.

Zima pa nam pripravlja tudi druge neprilike. Z veliko skrbnostjo smo spravili krompir, ki je danes še mnogo bolj dragocen, kakor je bil kdajkoli. Kljub dobri shrambi pa se lahko zgodi, da ob nenadnem nastopu hudega mraza krompir zmrzne. Tak krompir postane modrikast in dobi neprijeten sladkoben okus. Zato moramo ob nenadnem nastopu mrzlega vremena nemudoma pregledati krompir in če je že nekoliko zmrazil, ga denemo v mrzlo vodo, da se odtali. Na ta način je odstranjena nevarnost, da bi krompir počrnel in dobil sladkoben okus,

Nenavadni ženski poklici

Dandanes se ženske udeležujejo v najraznovrstnejših poklicih. Skoraj ga ni poklica, v katerem bi ženska ne mogla nadomestiti moškega. Po svetu najdemo ženske v najbolj nenavadnih poklicih.

Marjeta Irving iz Londona izvršuje prav nenavaden poklic. Ko je pred kakimi dvajsetimi leti bila sprejeta v službo pri neki londonski tvrdki, ki se je bavila z razpečevanjem raznovrstnih čajev, je mesto pokuševalca čaja bilo v moških rokah. Ta posel je pri omenjeni tvrdki zelo velikega pomena. Marjeta Irving se je morala zelo truditi, da je pregovorila svojega šefa, da jo je naučil te umetnosti.

Naučila se je te umetnosti tako temeljito, da ji njen gospodar ni samo zaupal tega mesta, ampak jo je naredil za svojo družabnico pri podjetju. Ko je pozneje tvrdka postala družba in je prejšnji lastnik in poznejši ravnatelj povečanega podjetja umrl, je v oporoki imenoval Marjeto Irving za svojo naslednico. Tako si je ta uradnica s pokušanjem čaja ustvarila lep položaj.

V Ameriki so pred nekaj leti zaupali viti ki gospej Ani Hartens naloge, da naj potuje po vsej Evropi in zbira razne narodne in druge posebne jedi, ki v Ameriki še niso znane. Gospe je bila, kar se poznavanje raznih jedi tiče, prava strokovnjakinja. Neprijetna posledica njenega posla pa je bila ta, da se je njena vitka postava zelo spremenila. Zaradi pogostega pokušavanja okusnih kuharskih posebnosti, se je kar preveč zredila. Druga pokuševalka istega imena pa je v tem oziru na boljšem. Gospa Ana Martin mora namreč po pogodbi vsako dopoldne »pospraviti« celih dvajset zajtrkov. Po nalogu nekega društva hotelirjev nadzoruje kakovost in ceno jedi ter postrežbo po hotelih, restavracijah in gostilnah. Seveda mora pri tem poslu mnogo jedi sama pokušati. Kljub temu pa se v dolgih letih, odkar izvršuje ta poklic, še ni niti malo zredila.

Pri neki slovesnosti v Londonu je neka imenitna gospa vzbujala splošno pozornost zaradi svojega krasnega krznenega plašča. Znanke, ki so jo brez dvoma zavidele zanj, so kmalu ugotovile, da je bil narejen iz mišjih kožic. Bilo je treba okrog štiristo takih kožic za plašč. Te kože je gospa dobila od svoje prijateljice, ki se je bavila z gojenjem miši, ne samo sivih in belih, ampak celo modrih, rdečih in progastih. Ima jih razdeljene po barvi, velikosti in drugih lastnostih. Ta gospa ne goji miši samo zaradi njihovega kožuska, ampak jih uči raznih umetnij in jih potem prodaja za drag denar.

Otrokova roka

Pozorna mati pozna vsako najmanjšo potezo na obrazu svojega otroka. Manj pa se zmeni za obliko njegove roke. In vendar je iz te oblike mogoče mnogo razbrati, ne da bi mati imela vedeževalske sposobnosti.

Mati si ne sme delati preveč skrbi, če ima njen sinček štirioglati roko, na kateri je dlan prav tako dolga kakor široka in so tudi prsti prav tako dolgi kakor dlan. Ljudje s tako roko so vedno praktični in si znajo vedno pomagati v življenju. Prav v nasprotju s splošnim mnenjem imajo take roke mnogi umetniki, pisatelji, skladatelji in seveda tudi praktični delavci.

Dolga in ozka roka, ki jo navadno imenujejo umetniško, označuje človeka, ki ima smisel za umetnost, ne da bi zaradi tega še bil umetnik. Mati mora otroka s takimi rokami prav zgodaj še seznaniti s praktično stranjo življenja. Veselje za barve, glasbo in knjige, more včasih postati ovira, ker imajo taki ljudje mnogokrat nagnjenje do umetnosti, ne da bi imeli tudi potrebnih sposobnosti za uresničenje tega nagnjenja.

Ce je roka nenavadno dolga in ozka z zelo drobnimi prsti, ta označuje sanjavo naravo, ki bo v življenju mnogokrat v nevarnosti, da ga preizkušnje zlomijo.

Otroci, ki imajo prste z velikimi in ploščatimi konicami, bodo pozneje pokazali mnogo življenjske sile. Take roke imajo navadno iznajditelji, raziskovalci, gradbeniki. Roka z močnimi členki označuje misleca. Dobro je, da pazimo na te oblike, ki izražajo nagnjenja posameznika, ki pa jih je treba razviti s smotrno vzgojo.

Jabolko kot zdravilo

Neko žensko je silno mučil protin. Po dolgem prizadevanju se je zdravnikom posrečilo, da so jo rešili vsaj iz največje nevarnosti. Nekdo ji je evetoval, naj vsak večer preden gre k počitku, poje eno jabolko. Bolnica se je tega nasveta zvesto držala in je polagoma popolnoma ozdravela. Tudi mnogi drugi trdijo, da jim je jabolko, ki so ga pojedli, preden so legli v posteljo, kar čudežno ohranilo ali vrnilo zdravje. Celot zdravnik trdijo, da je jabolko, ki ga pojemo, preden gremo spat, zdravilo.

Nekateri se temu smejejo in nočejo verjeti, a vendar mora biti nekaj na tej stvari. Nek švicarski zdravnik je izjavil sledeče: »Jabolko, ki ga človek použije preden gre spat, je za zdravje prav posebno koristno. To jabolko ni samo izvrstno hranilo, ampak vsebuje tudi fosforno kislino v tako lahko prebavljivi obliki, kakor noben drug sadež. Če ga uživamo, posebno tik preden gremo k počitku, vpliva na možgane in jetra in če ga redno uživamo, pripomore do mirnega spanja, razkužuje ustno votlino, odstranjuje odvišno želodčno kislino, pospešuje delavnost ledvic in preprečuje, da bi se delali kamni, varuje pred prebavnimi težavami in pred boleznimi v grlu. To so stvari, mimo katerih ne more brezbržno noben človek, ki mu je mar za zdravje. Nekateri zdravniki zdravijo težke želodčne in črevesne bolezni s posebnim načinom prehrane, kjer imajo jabolka zelo važno vlogo.